

Герлянд Тетяна Миколаївна,
доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник
завідувач лабораторії технологій професійного навчання
Інституту професійної освіти НАПН України

ШЛЯХИ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ З ВИКОРИСТАННЯМ ЕКООРІЄНТОВАНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Екологічна проблема належить до числа глобальних, бо екологія, як і погіршення стану здоров'я людей внаслідок антропогенних змін довкілля, стали невід'ємним атрибутом сучасності. Значною мірою це зумовлено антропогенним навантаженням на довкілля. Зокрема, його забрудненням підприємствами, головним чином гірничо-видобувної, металургійної, хімічної промисловості, енергетичного сектору тощо. Тому підготовка майбутніх кваліфікованих робітників у закладах професійної (професійно-технічної) освіти має спрямовуватися на сформованість їхньої екологічної культури, самосвідомості, екологічної грамотності й готовності до природоохоронної діяльності та результат – сформованість їхньої екологічної компетентності, що є надзвичайно важливою складовою професійної підготовки [3, с.100].

Для досягнення мети екологічної освіти повинна бути сформована певна педагогічна система, яка орієнтована на формування здорового екологічного мислення та свідомості її здобувачів, а також призводити до позитивних змін у ставленні до довкілля та формування майбутніх фахівців екологічно відповідальних за довкілля.

Про своєчасність і доцільність цього за означеним напрямом свідчить низка суперечностей, що потребують розв'язання, зокрема, між:

– нагальною потребою українського суспільства у майбутніх кваліфікованих робітниках із сформованим екологічним мисленням і свідомістю, та недостатньою кількістю досліджень, у яких узагальнено й систематизовано сучасні методологічні підходи та концепції, які би цьому сприяли;

– істотним зростанням вимог до рівня екологічної освіти майбутніх кваліфікованих робітників та недостатньою розробленістю теоретичних та методичних основ формування екологічного мислення та свідомості означених фахівців;

– необхідністю цілеспрямованого формування екологічного мислення та свідомості у майбутніх кваліфікованих робітників та невідповідністю існуючих екоорієнтованих педагогічних технологій, які б забезпечували цей процес у закладах професійної (професійно-технічної) освіти [2, с. 15].

Зняття цих протиріч не може бути забезпечене за рахунок будь-яких часткових педагогічних рішень. Необхідне наукове переосмислення змісту, форм розроблення та застосування екоорієнтованих педагогічних технологій.

Тому склалися необхідні наукові передумови для цілісного концептуального підходу до розроблення й застосування екоорієнтованих педагогічних технологій у професійній (професійно-технічній) освіті.

Методологічні вимоги до розроблення та застосування цих педагогічних технологій наступні:

1. Розвиток особистості може бути забезпечений тільки шляхом оволодіння певною діяльністю.

2. Ефективний характер розроблення та застосування екоорієнтованих педагогічних технологій у професійній підготовці майбутніх кваліфікованих робітників може бути забезпечений тільки за наявності ознак діяльності (предметність, цілеспрямованість, перетворюючий характер, структурність).

3. Розроблення та застосування екоорієнтованих педагогічних технологій у професійній підготовці майбутніх кваліфікованих робітників здійснюється шляхом їхнього поетапного оволодіння діяльністю на будь-якому рівні шляхом переходу із зовнішнього (предметного) у внутрішній (теоретичний) план [1, с. 21].

Також реалізація розроблення та застосування екоорієнтованих педагогічних технологій можлива у межах особистісно орієнтованого підходу до вирішення проблем екологічного розвитку особистості.

Отже, розроблення та застосування екоорієнтованих педагогічних технологій у професійній підготовці майбутніх кваліфікованих робітників полягає в твердженні, що вони мають вигляд екоорієнтованої педагогічної системи, в якій ефект резонансу ціннісних, гуманітарних і когнітивних, а також сучасних ринкових орієнтацій тих, хто навчається, суттєво підвищує ефективність та призводить до перманентного нарощування позитивних змін у формування екологічно відповідальних спільнот. А екологічні знання виступають визнаним у світі критерієм та інтегрованим показником якості екологічної освіти і вбирають результати навчання, систему ціннісних орієнтацій, формуються не лише у навчальному закладі, але й під впливом професійної діяльності, складають основу образу світу особистості, підготовки репродуктивних сил суспільства до оволодіння наукоємними технологіями, підвищення конкурентної здатності держави на світовому ринку праці.

Список використаної літератури

1. Гайдук О. В., Герлянд Т. М., Каленський А. А., Пятничук Т. В. Розроблення й застосування екоорієнтованих педагогічних технологій для професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників будівельної, аграрної галузей та сфери ресторанного господарства: методичний посібник. Київ: ІПО НАПН України, 2022. 121 с.

2. Герлянд Т. М., Дрозіч І. А., Кулалаєва Н. В., Романова Г. М., Шимановський М. М. Організація дуальної форми навчання у закладах професійної (професійно-технічної) освіти: практичний посібник / за ред. Н. В. Кулалаєвої. Житомир: Полісся, 2019. 304 с.

3. Герлянд Т. М. Педагогічні умови розвитку готовності викладачів закладів професійної (професійно-технічної) освіти до розроблення та застосування екоорієнтованих технологій у професійній підготовці майбутніх кваліфікованих робітників. *Modern teaching methods in pedagogy and philology: collective monograph / Azarenkov V. etc.*, International Science Group. Boston: Primedia eLaunch, 2023. С. 98-107.